

WETENSCHAPPELIJKE MEDEDEELINGEN.

DE INSPUITINGEN VAN HEET WATER TER BESTRIJDING VAN BAARMOEDERBLOEDINGEN, reeds door LANDAU, WINDELBAND en JAKESCH aanbevolen, werden ook op GUSSEROW's kliniek te Straatsburg (*Berliner Klinische Wochenschrift*, 26 Maart 1877) aan de ervaring getoetst en in 10 gevallen van zuivere atonische bloeding post partum, in 7 bij vloeijingen na abortus of baringen met retentio van gedeelten der placenta, en in 3 bij bloedingen wegens neoplasmata van den uterus toegepast. De toepassing geschiedde doorgaans met een irrigator, in enkele gevallen met eene spuit, terwijl de temperatuur van het water tusschen 38—41° Reaumur afwisselde en doorgaans 40° bedroeg. De physiologische werking, welke in de verschillende gevallen nog al merkbaar afwisselde, was de volgende. Bij de 10 gevallen van atonische bloeding was in twee het resultaat opvallend. Beide vrouwen verkeerden in een belangrijken graad van anaemie, terwijl de reeds gebruikelijke andere methoden zich als magteloos hadden doen kennen. In het eerste geval hadden groote giften secalæ, wrijving van den uterus, gepaard met een ijswaterdouche, het gevaar der nabloeding na eene overigens normale baring slechts voor eenige oogenblikken gekeerd, terwijl door eene douche van 38° R., op ongeveer 1½ irrigator verdeeld, de fluxus spoedig week en de uterus zich snel contraheerde. In het tweede geval, waar de uterus post partum zich wederom tot boven den navel verhief en noch door wrijving of koude tot zamentrekking kon gebragt worden, werd de bloeding spoedig door een vaginaal-douche van 40° R. gestild en keerde weldra het bewustzijn onder de uiting van een weldadig gevoel van warmte terug. Daar, waar door de koude de bloeding niet bedaarde maar de uitputting als het ware scheen toe te nemen, werd door de injectie van het warme water „die Scene fast mit einem Schlage” veranderd en door eene gelijkmatige verdeeling der temperatuur, een terugkeerend bewustzijn, eene krachtigere hartswerking en een weldadig zweet opgevolgd. In 4 andere gevallen, waar alleen het heete water, terstond na het optreden der bloeding werd aangewend, bedaarde zij onmiddellijk en contraheerde de slappe uterus zich zeer spoedig. In een vijfde geval, waar de stilling der bloeding reeds eene indicatio vitalis geworden was, werd door de injectie van heet water evenzoo een bijna onmiddellijk gunstig resultaat verkregen. In drie andere gevallen daarentegen, waaraan een van placenta prævia met keering en extractie en een van een tweelingpartus van sterk ontwikkelde kinderen, kon door de injectie geen blijvend gevolg verkregen, maar de bloeding eerst door de toediening van het secalæ, gepaard met wrijvingen van den uterus, gestild worden. In verband hiermede kan de heetwater-injectie stellig niet als een onfeilbaar middel bij de atonische bloeding post partum gelden en werd door JAKESCH, onder wiens handen die injectie in 22 gevallen somwijlen niet slaagde, ten onregte de te lage (38°) temperatuur van het water daarvan beschuldigd. In de zeven gevallen van geheele of gedeeltelijke retentio placentæ, werd eerst na de verwijdering van alle vreemde lichamen uit den uterus een gunstig resultaat door de injectie verkregen. Bij eene geheele retentie door strictura ostii veroorzaakt, werd eerst na de mechanische verwijding der strictuur en verwijdering der placenta de atonische bloeding, door de heetwater injectie spoedig gestild. Eene acht dagen na een abortus, met hevige bloeding en gapenden baarmoedermond in de kliniek gebragte vrouw, waarbij de verwijdering der vliezen en overblijfsels der placenta niet dan onder eene belangrijke haemorrhagie plaats greep, werd door de heetwater-injectie, spoedig van een zeer ernstig dreigend gevaar gered. De weldadige

inwerking der warmte op het koude, uitgeputte en polslooze organisme was ook in dit geval opvallend. In de drie gevallen van neoplasmata van den uterus werd echter de heetwater-injectie doorgaans door een onzeker gevolg bekroond. Voor zooverre de ervaring tot dusverre leerde, schijnt hare werking bij de atonische bloedingen de voortreffelijkste te zijn. In verband hiermede heeft zij ter vervanging der tot dusverre gevolgde koude- of ijswaterbehandeling eene hoge beteekenis. Wij kunnen, zoo spreekt Dr. RUNGE, GUSSEROW's assistent met het heete water niet alleen de bloeding op eene meer zekere wijze dan met het koude bestrijden, en in plaats van aan het bloedledige ligchaam nog meer warmte te onttrekken, de warmte, welke het niet meer kan voortbrengen, verschaffen. De gevoeligheid der patiënten voor het heete water is eene zeer verschillende. De meesten verdragen eene inspuiting van 40° R. zonder eenige onaangename gewaarwording, terwijl slechts eene enkele klagt over eene ligte branding aan het perinaeum bij het uitvloeijen van het water uit de vagina geuit wordt. Bij anderen is de reactie in den aanvang sterker, terwijl toch het gevoel van branding in het lijf en in de vagina doorgaans spoedig wijkt. Bij ruptura perinaei of verwonding van den introitus vaginae is soms de pijn ondragelijk, zoodat de methode niet kan toegepast worden. Daar, waar de reactie ook bij ongedeerden toestand der genitalia te groot is, is eene temperatuur van 38° R. de juiste. Het schijnt dat de uterus, waar de contractie door heet water wordt opgewekt, niet die eigenaardige hardheid aanneemt als na den normalen partus, maar steeds grooter en wecker op het aanvoelen blijft. Voor de toepassing is de aanhoudende, onafgebroken tegen de portio vaginalis gerigte stroom van een irrigator boven dien van ieder ander instrument te verkiezen. Het warme water werd door GUSSEROW steeds met eene carbolzuuroplossing vermengd. De temperatuur bedroeg steeds in den beginne 38°, later 40—41° R. Eene lagere temperatuur lijdt tot geen resultaat, terwijl de pijn, eene hoogere temperatuur dan 41° R. verbiedt.

Dr. J. HANLO.

OVER DE ABORTIEFBEHANDELING DER SYPHILIS wordt door Dr. WEISFLOG in VIRCHOW's *Archiv*, Bd. 69, pag. 143, in het kort het volgende gezegd. Het is bekend hoe weinig tot dusverre de therapie in de verhindering van het toestand komen der algemeene infectie na de plaatselijke besmetting, slaagde. De ervaring leerde reeds lang dat eene onmiddellijk na de plaatselijke infectie toegepaste specifieke behandeling het optreden van het constitutioneele lijden niet kon weren. BROCA trachtte door de opening der liesklier, zoodra zij de minste fluctuatie vertoonde, gepaard met de inspuiting van tinct. jodii, het sjankergift te verwijderen en daardoor den weg voor de algemeene infectie af te sluiten. Daar hij echter zijne methode eerst dan wanneer de abscesvorming sua sponte, zonder ingrijpen der kunst en duidelijk tot stand kwam toepaste, zoo bleef de indolente bubo, welke niet fluctueert en waarvan de hoge beteekenis voor de algemeene infectie bekend is, buiten het spel. Het bereiken van het doel, waarheen BROCA overigens langs een rationeelen weg streefde, kan ook op eene andere wijze geschieden. Het is volgens WEISFLOG's ervaring een opvallend feit dat de subcutane injectie van het salpeterzure kwikoxydule in niet ontstoken of geprikkelde weefsels nimmer, daarentegen in ontstoken of geprikkelde, standvastig eene beperkte suppuratie en abscesvorming veroorzaakt. In de toepassing daarvan moet volgens hem het middel om den weg van de smetstof naar het klierstelsel van de liesstreek en de mons veneris af te snijden, gezocht worden. Met het oog daarop wordt door hem in alle verdachte gevallen de plaatselijke behandeling met eene subcutane injectie van het kwikzilvernitraat in de streek tusschen de uitwendige genitalia en de omliggende klieren, verbonden. Daar waar geene irritatie of inflammatie der weefsels voor-